

۱۴۲۰۸۱۰

بررسی

"فانون نحوه اجرای محکومیت‌های مالی"

شرح و تفهیم فانون نحوه اجرای محکومیت‌های مالی مصوب ۱۳۹۴

محمد رسولی

عنوان قراردادی	ایران. قوانین و احکام
عنوان و نام پدیدآور	بررسی "قانون نحوه اجرای محکومیت‌های مالی" شرح و نقد قانون نحوه اجرای محکومیت‌های مالی مصوب ۱۳۹۴ / محمد رسولی.
مشخصات نشر	تهران : آلا قلم، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	۱۱۸ ص: ۱۴/۵ × ۲۱/۵ س.م.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۷۷۵۴-۳۰-۶
وضعیت فهرست نویسی	فیا :
یادداشت	کتابنامه: ص. ۱۱۷ - ۱۱۸؛ همچنین به صورت زیرنویس.
موضوع	احکام جزایی - ایران
موضوع	Judgments, Criminal -- Iran
موضوع	بدهکاران و بستانکاران - ایران
موضوع	Debtor and creditor -- Iran
موضوع	ورشکستگی - مقررات کیفری - ایران
موضوع	Bankruptcy -- Iran-- Criminal provisions
موضوع	شکست در کسب و کار - قوانین و مقررات - ایران
موضوع	Business failures -- Law and legislation
شناسه افزوده	رسولی، محمد، ۱۳۴۹ -
رده بندی کنگره	KMF ۳۸/۱۲۸ ۳۹۰
رده بندی دیویی	۷/۸۹۰۷۷
شماره کتابشناسی ملی	۴۲۸۱۸۳۶

نام کتاب	بررسی "قانون نحوه اجرای محکومیت‌های مالی"
تألیف	محمد رسولی
طرح جلد	سمیرا ابوالحسنی
ناظر چاپ	مجید دهقانی
لیتوگرافی	پر دیس ۰۹۱۲۳۵۳۰۱۲۷
چاپ	گل وردی
نوبت چاپ	اول، ۱۳۹۵
تیراژ	۱۰۰۰
شابک	۹۷۸ - ۶۰۰ - ۷۷۵۴ - ۳۰ - ۶
قیمت	۹۰۰۰ تومان
ناشر	نشر آلا قلم ۷۷۵۱۰۳۴۲ - ۰۹۳۸۴۵۹۰۳۳۲

فهرست

- ۵..... سرآغاز
- ۵..... کلیاتی درباره قانون جدید نحوه اجرای محکومیت‌های مالی
- ۱۸..... ماده ۱ (کلیات)
- ۲۶..... ماده ۲ (شناسایی اموال محکوم علیه)
- ۲۸..... ماده ۳ (حسب معکرم علیه)
- ۳۵..... ماده ۴ (راه رجوع محکوم علیه از حبس)
- ۴۰..... ماده ۵ (نحوه‌ی ثبت اجرای محکومین مالی در حبس)
- ۴۳..... ماده ۶ (معسرین)
- ۴۶..... ماده ۷ (ادعا و اثبات اعسار)
- ۵۱..... ماده ۸ (تکالیف مدعی اعسار)
- ۵۵..... ماده ۹ (شهادت در اعسار)
- ۵۹..... ماده ۱۰ (رسیدگی به ادعای اعسار)
- ۶۴..... ماده ۱۱ (اثبات اعسار مدعی)
- ۶۹..... ماده ۱۲ (معسر غیر واقعی)
- ۷۱..... ماده ۱۳ (دعوای اعسار)
- ۷۵..... ماده ۱۴ (دعوای اعسار غیر مالی است)
- ۸۰..... ماده ۱۵ (ورشکستگی تجار)
- ۸۲..... ماده ۱۶ (معسر مقصر)

- ماده ۱۷ (انتقال اموال برای فرار از دین)..... ۸۶
- ماده ۱۸ (رفع حالت اعسار)..... ۸۹
- ماده ۱۹ (توقیف اموال محکوم علیه)..... ۹۰
- ماده ۲۰ (تکالیف ادارات و نهاد ها)..... ۹۴
- ماده ۲۱ (ابطال معاملات با سوء نیت)..... ۹۷
- ماده ۱ (شمول این قانون بر کلیه محکومیت های مالی)..... ۱۰۱
- ماده ۲۲ (ممنوعیت وجوب محکوم علیه)..... ۱۰۳
- ماده ۲۴ (مسئله شناسایی دین)..... ۱۰۵
- ماده ۲۵ (اخذ مال از محکوم علیه بعنوان جریمه)..... ۱۰۹
- ماده ۲۶ (اشخاص حقوقی)..... ۱۱۰
- ماده ۲۷ (گزارش های اصلاحی دادگاه ها و آرای مدنی)..... ۱۱۱
- ماده ۲۸ (اثین نامه)..... ۱۱۳
- ماده ۲۹ (مشخصات این قانون)..... ۱۱۴
- منابع و مآخذ..... ۱۱۷

سر آغاز

نحوه پیدایش قانون نحوه اجرای محکومیت‌های مالی

از لحاظ سیر تاریخی این قانون در ایران باستان، گاهی اوقات افرادی را به خاطر عدم پرداخت جریمه زندانی می‌کردند و آنقدر آنان را نگاه می‌داشتند تا خویشاوندان و دوستان وی پول لازم را جمع‌آوری کرده و موجبات آزادی زندانی را فراهم آورند.^۱ به طور کلی در ایران باستان، مجازات زندان کمتر اعمال می‌شده و علت آن عدم شناسایی زندان به عنوان محل مجازات بوده است.^۲

در حقوق فرانسه حق توقیف بدهکار طلبکار در امور حقوقی برای اجبار و الزام مدیون به پرداخت حق بستانکار سابقاً متداول بود ولی امروزه اشخاص را فقط برای اجبار به پرداخت دین کیفری زندانی می‌کنند. یعنی تا سال ۱۸۶۷ اجرای احکام حقوقی و کیفری به وسیله توقیف محکومیت صورت می‌گرفت ولی قانون مصوب ۲۲ ژوئیه ۱۸۶۷ توقیف اشخاص را در امور حقوقی ملغی ساخت و اکنون در فرانسه تنها برای وصول جرای نقد از روش برداشت محکوم علیه استفاده می‌شود. به منظور احتراز از زندانی کردن محکوم در حبس‌های کوتاه مدت روزهای جریمه یا جریمه روزانه عموماً جایگزین زندان می‌شود و برای تعیین جریمه روزانه و تعیین مبلغ قسط، از نظر قانونی لازم به رضایت محکوم نمی‌باشد. اما در عمل، قضات برای تعیین مبلغ قسط با محکوم صحبت می‌کنند و از منابع دیگر هم راجع به درآمدها و مخارج محکوم کسب اطلاع می‌کند و سپس با توجه به میزان درآمد و هزینه‌های وی مبلغ قسط را تعیین می‌کند تا در مرحله پرداخت جریمه، مانعی ایجاد نگردد. این جریمه علیه افرادی که توانایی مالی برای پرداخت محکوم به ندارند غیر قابل استفاده و اعمال است.

^۱ دکتر صانعی، پرویز، حقوق جزای عمومی، جلد دوم، انتشارات کتابخانه گنج دانش، چاپ ششم، پاییز ۱۳۷۴، ص ۱۳۳.

^۲ دکتر نوربها، رضا، زمینه حقوق جزای عمومی، انتشارات دادافرین، چاپ سوم، تابستان ۱۳۷۸، ص ۹۲.

چنانچه محکوم علیه اقساط را در موعد مقرر نپردازد، نماینده وزارت دارایی به نام دادستان جمهوری اقداماتی به منظور وصول انجام می‌دهد و چنانچه بعد از این اقدامات نیز محکوم، قسط را نپردازد نماینده دارایی با همیاری دادسرا متوسل به اجبار تنی می‌شود و برای اجبار محکوم علیه به پرداخت اقساط، وی را حبس می‌کند.

در حقه انگلیس در مواردی به جای استفاده از مجازات حبس به منظور استیضای محکوم به، از انجام کارهای عام‌المنفعه استفاده می‌شود. البته شخص محکوم باید به اجرای این نوع مجازات موافق بوده و رضایت خود را اعلام نماید. در بیشتر قوانین جزایی دنیا حبس بدل از غرامت پذیرفته شده بوده است. از جمله قانون جزایی هند (ماده ۲۳ بند ۲)، قانون جزایی مکزیک (ماده ۱۱۹)، قانون جزایی نروژ (ماده ۲۸ بند ۱)، بلژیک (ماده ۱۱ بند ۲)، آلمان (مواد ۲۸-۲۹)، ایتالیا (قانون ۱۹۳۰ ماده ۱۳۶)،^۱ و ایران اجرای مجازات غرامت سوئد مصوب ۱۹۳۷ (ماده ۷ بند ۱)، قانون مجازات سوئیس سال ۱۸۳۲ (ماده ۴۹۰ بند ۳) و لایحه آیین دادرسی کیفری فرانسه مصوب سال ۱۹۴۸ (ماده ۵۷)^۲

مطابق مقررات فقهی ما نیز چنانچه مدین، از پرداخت دین خود امتناع نماید تا زمان اثبات اعسار وی در حبس نگهداشته می‌شود.^۳ از طریق سکونی از حضرت علی (ع) روایات سده است که ایشان در مورد بدهی‌های مالی، مدیون حبس و در مورد او تحقیق می‌کرد اگر دارای مالی بود، همان را به طلبکاران می‌داد و اگر مالی نداشت، وی را تسلیم طلبکاران می‌کرد و می‌فرمود: ((اصنعوا به ما شئتم، ان شئتم فاجروه وان شئتم استعملوا)).^۴ هر رفتاری که می‌خواهید با او بکنید، اگر مایلید او را اجاره دهید و اگر خواستید به کار گمارید.^۵

^۱ ضمیمه محله وزارت دادگستری، شماره ششم، مرداد ماه ۱۳۴۲، ص ۲۶.

^۲ مکی العاملی، محمد بن جمال الدین، المعه الدمشقیه (شهید اول)، دارالفکر قم، ۱۴۱۱ هجری قمری، جاب اول، ص ۱۱۵.